

14/2/23, 12:50 μ.μ.

Roundcube Webmail :: U

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

ΑΡΙΘΜ. ΠΡΩΤ : 658

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : Τρίτη 14/02/2023 12:59

Θέμα **υπόμνημα από ΠΟΕΣΥ**
Αποστολέας ΠΟΕΣΥ <press@poesy.gr>
Παραλήπτης <codes@esr.gr>
Ημερομηνία 2023-02-14 12:22

-
- 101_140223-protaseis gia kodika deondologias ESR.doc(~692 KB)
-

Αρ.Πρωτ.: 101/14.02.2023

Προς:

Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης

Θέμα:

Υπόμνημα της ΠΟΕΣΥ στη διαβούλευση επί του σχεδίου του Κώδικα Δεοντολογίας Προγραμμάτων

Αθήνα, 14 Φεβρουαρίου 2023

Αξιότιμες κυρίες/κύριοι,

Το ΔΣ της ΠΟΕΣΥ εκτιμά, ότι βασικό χαρακτηριστικό του Κώδικα Δεοντολογίας Προγραμμάτων, που έχει δοθεί προς δημόσια διαβούλευση είναι η αοριστία του, η οποία δίνει έρεισμα σε πολλαπλά ερωτήματα αναφορικά με τα όρια του ασκούμενου ελέγχου των Προγραμμάτων. Σε ένα τόσο κρίσιμο ζήτημα, η ασάφεια των επιμέρους προβλέψεων θέτει σε κίνδυνο την ελευθερία της έκφρασης αλλά και την άσκηση του δημοσιογραφικού λειτουργήματος και μπορεί υπό προϋποθέσεις να οδηγήσει σε ασφυκτικό έλεγχο των Μέσων αλλά και των προβαλλόμενων ειδήσεων.

Με αυτές τις διαπιστώσεις, το ΔΣ της ΠΟΕΣΥ αναγνωρίζοντας την σημασία εκπόνησης ενός σύγχρονου και αντικειμενικού Κώδικα Δεοντολογίας Προγραμμάτων θέτει υπόψη σας τα σημεία εκείνα, τα οποία παρίστανται προβληματικά κατά την άποψη μας και σας καλεί, όπως αποσύρετε το εν λόγω σχέδιο και προβείτε σε ουσιαστικό και γόνιμο διάλογο με την ΠΟΕΣΥ και τις Ενώσεις Μέλη της κατά τρόπο, ώστε να διασφαλιστεί η ποιότητα και η κατά το δυνατόν ευρύτερη αποδοχή των προτεινόμενων ρυθμίσεων.

Συγκεκριμένα, εντυπωσιάζει συγκριτικά με τον ισχύοντα κώδικα, η συχνή αναφορά στην έννοια του δημοσίου συμφέροντος, η οποία μπορεί πολλαπλώς να

αποτελέσει ερμηνευτικά τροχοπέδη στην μετάδοση της ειδήσεως. Υπό την έννοια αυτή, φρονούμε, ότι θα πρέπει να υπάρξει οριοθέτηση του όρου, με την παράθεση ερμηνευτικών εργαλείων και κριτηρίων.

Στο άρ. 2 του κειμένου γίνεται αναφορά στην συνεκτίμηση των επιμέρους παραγόντων (είδος και πλαίσιο προγράμματος) κατά την εφαρμογή του Κώδικα. Μεταξύ άλλων, ωστόσο, γίνεται αναφορά και στην έννοια του δημοσίου συμφέροντος η οποία αποτελεί αόριστη έννοια, που μπορεί να θέσει σημαντικούς φραγμούς στην ελευθερία του Τύπου. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να επισημανθεί, ότι ο ρόλος των δημοσιογράφων είναι να υπερασπίζονται το δημόσιο συμφέρον της Ενημέρωσης του Κοινού και ο κώδικας του ΕΣΡ οφείλει να αναγνωρίσει τον ρόλο αυτό, αντί να επιχειρεί να ερμηνεύσει περιοριστικά τη δράση και το έργο τους.

Στο άρ. 3 δίνεται ο ορισμός των παραποιημένων ειδήσεων. Μεταξύ άλλων περιγράφεται ως κριτήριο για τον ορισμό αυτό να «δίνεται μεγαλύτερη έκταση στα γεγονότα από την πραγματική». Η αόριστη αυτή αναφορά καταλείπει ευρύ πεδίο ερμηνείας, χωρίς να υφίστανται κριτήρια για την ερμηνεία αυτή. Σε κάθε περίπτωση, εντάσσεται στον πυρήνα του δημοσιογραφικού λειτουργήματος η επιλογή της είδησης και η εκτίμηση της έκτασης, που πρέπει να δοθεί σε αυτή, σε συνάρτηση προς την ανάγκη ενημέρωσης του κοινού. Οποιαδήποτε δε κρίση επί του ζητήματος αυτού θίγει την ελευθερία του τύπου και της άσκησης του δημοσιογραφικού λειτουργήματος.

Ομοίως, στο ίδιο άρθρο δίνεται ορισμός της έννοιας «δραματοποίηση». Μεταξύ άλλων γίνεται αναφορά σε παρουσίαση γεγονότος, με τρόπο, που βαίνει «προδήλως πέραν του αναγκαίου μέτρου ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού». Η εν λόγω αναφορά είναι ευρεία και χωρίς καμία παραπομπή σε κριτήρια, που θα περιγράφουν έστω το αναγκαίο μέτρο ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης προκειμένου να καταστεί δυνατός ο καθορισμός της υπέρβασης του μέτρου αυτού.

Το αρ. 6 αναφέρεται στην αρχή της ισότητας των φύλων, που πρέπει να προάγουν τα προγράμματα. Η ισότητα, ωστόσο, ως συνταγματική αρχή δεν αφορά μόνο στην ισότητα των φύλων αλλά και κάθε άλλη διάκριση με βάση εθνικά, εθνοτικά, θρησκευτικά κλπ χαρακτηριστικά.

Στο άρ. 8 παρ.2 προβλέπεται, ότι οι πάροχοι δεν ευθύνονται για απόψεις και συμπεριφορές προσκεκλημένων κατά την ζωντανή μετάδοση προγραμμάτων. Οφείλουν, ωστόσο, να παρεμβαίνουν εάν οι προσκεκλημένοι επιδεικνύουν νομικώς επιλήψιμη συμπεριφορά ή εκτρέπονται. Με δεδομένο τον κίνδυνο να

κατηγορηθούν οι πάροχοι για λογοκρισία, επιβάλλεται να περιληφθούν συγκεκριμένοι κανόνες συμπεριφοράς σε περίπτωση επιλήψιμων συμπεριφορών, όπως προτροπή για ανάκληση της δήλωσης, διακοπή για διαφημιστικά μηνύματα κλπ

Στο αρ. 13 παρ. 2 αναφέρεται, ότι επιτρέπεται η κατ' εξαίρεση παρουσίαση ανηλικού κατόπιν έγγραφης συναίνεσης, εφόσον δεν βλάπτεται η προσωπικότητά του, προϋπόθεση που είναι πολύ γενική και ασαφής. Η αντιμετώπιση της παρουσίασης ανηλικού θα πρέπει να διαχωρίζεται ανάλογα με την ηλικία αυτών.

Στο αρ. 13 παρ. 4 προβλέπεται, ότι η προβολή εικόνας αποβιώσαντος ανηλικού επιτρέπεται μόνο σε περίπτωσης ρητής συναίνεσης προσώπων που ασκούν τη γονική μέριμνα ή επιμέλεια και εφόσον γίνεται κατά τρόπο που δεν θίγει τη μνήμη του νεκρού και δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την ενημέρωση του κοινού. Είναι αρκετά αόριστο το ποιο είναι το αναγκαίο μέτρο για την ενημέρωση του κοινού.

Στο αρ. 14 παρ. 3 προβλέπεται, ότι διαγωνιστικά προγράμματα, στα οποία συμμετέχουν ανήλικοι πρέπει να έχουν συναγωνιστικό και όχι ανταγωνιστικό χαρακτήρα. Η διάκριση μεταξύ συναγωνιστικού και ανταγωνιστικού χαρακτήρα των προγραμμάτων, είναι εξαιρετικά δυσχερής, αφού ακόμα και ένα παιχνίδι γνώσεων, μπορεί να έχει χαρακτηριστικά ανταγωνιστικά.

Στο αρ. 21 απαγορεύεται η παρουσίαση μεθόδων τέλεσης εγκλημάτων ή άλλων επικίνδυνων μορφών συμπεριφοράς, εκτός και εάν ο σκοπός της παρουσίασης είναι προδήλως επιμορφωτικός ή δραματουργικά αναγκαίος. Με την εν λόγω διάταξη ουσιαστικά, απαγορεύεται η μετάδοση κάθε πληροφορίας σχετικά με τον τρόπο δράσης και τέλεσης αδικημάτων, καθώς θα μπορούσε να θεωρηθεί ως παρουσίαση μεθόδων τέλεσης εγκλημάτων. Επιβάλλεται να διασαφηνιστεί, ότι δεν περιορίζεται το δικαίωμα τους δημοσιογράφου να παρουσιάζει τις πληροφορίες που αφορούν εγκλήματα, αποφεύγοντας ωστόσο, λεπτομερή παρουσίαση μεθόδων, που μπορούν να οδηγήσουν στην τέλεση νέων εγκλημάτων

Στο αρ. 21 παρ. 2 προβλέπεται, η απαγόρευση μετάδοσης περιεχομένου σωματικής, λεκτικής, ψυχολογικής βίας κλπ εκτός εάν : Η μετάδοση είναι απολύτως αναγκαία για την ενημέρωση ή ευαισθητοποίηση του κοινού. Δεν είναι απολύτως ξεκάθαρο εάν το δημοσιογράφος μπορεί να μεταδώσει τέτοιου είδους σκηνές ανάλογα με την περίπτωση πχ επεισόδια σε συγκεντρώσεις, αγωνιστικούς χώρους κλπ.

Στο άρ. 22 παρ. 2 προβλέπεται, ότι *«2. Τα εγκλήματα, η τρομοκρατία, η βία, συμπεριλαμβανομένης της φυλετικής και έμφυλης βίας, και άλλες βάνουσσες και απάνθρωπες πράξεις ή συμπεριφορές, δεν πρέπει να εξυμνούνται, να αναδεικνύονται ή να προβάλλονται με τρόπο που μπορεί να θεωρηθεί επιδοκιμαστικός»*. Η εν λόγω διάταξη στην ευρύτητα της δύναται να αποτελέσει τροχοπέδη στην δημοσίευση αλλά και στον σχολιασμό ευρείας γκάμας ειδήσεων ακόμα δε και ιστορικών γεγονότων, όπως μία επανάσταση ή μια γενοκτονία.

Στο άρ. 22 παρ. 3 προβλέπεται, ότι η δημοσιογραφική έρευνα δεν πρέπει να υποκαθιστά τις αστυνομικές, ανακριτικές ή άλλες αρμόδιες αρχές. Είναι προφανές, ότι οι αστυνομικές, ανακριτικές και άλλες αρμόδιες αρχές ασκούν τις αρμοδιότητες τους, όπως ορίζει ο νόμος. Πλην όμως, ο ρόλος των δημοσιογράφων, που εισφέρουν πληροφορίες στο πλαίσιο ερευνών, που εκκρεμούν δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υποτιμηθεί.

Στο άρ. 24, ενώ ο Κώδικας αναφέρεται στο πότε δεν μπορεί ο δημοσιογράφος να δημοσιοποιήσει καταδίκη προσώπου για ορισμένο έγκλημα, δεν διευκρινίζει το πότε αυτό μπορεί να το κάνει.

Στο άρ. 28 προβλέπεται, ότι απαγορεύεται η μετάδοση πληροφοριών και εικόνων, που έχουν αρμοδίως χαρακτηριστεί ως απόρρητες καθώς και όσες αφορούν στην εθνική άμυνα, την ακεραιότητα της χώρας καθώς και την δημόσια ασφάλεια. Είναι προφανές, ότι η ευρεία διατύπωση του άρθρου επιτρέπει υπέρμετρους και ενδεχομένως αθέμιτους περιορισμούς στην μετάδοση πληροφοριών. Επισημαίνεται, ότι στο άρ. του πδ 77/2003 (προηγούμενος κώδικας) η διατύπωση είχε ως εξής: *«Απαγορεύεται η μετάδοση απόρρητων πληροφοριών και εικόνων, οι οποίες είναι δυνατόν να βλάψουν την εδαφική ακεραιότητα, την άμυνα και την ασφάλεια της χώρας»*. Η διατύπωση αυτή του προϊσχύοντος ΠΔ είναι ηπιότερη και φαίνεται να εξυπηρετεί καλύτερα τους σκοπούς της ενημέρωσης από ότι η προτεινόμενη.

Στο άρ. 28 παρ. 2 προβλέπεται *«2. Πληροφορίες και οδηγίες που αφορούν σε φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές και άλλες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης οφείλουν να μεταδίδονται αφού ληφθούν υπόψη οι υποδείξεις των αρμοδίων κρατικών φορέων, ώστε να αποφεύγεται η σύγχυση και ο πανικός και να επιτυγχάνεται η καλύτερη προστασία του πληθυσμού»*. Η διατύπωση του εν λόγω άρθρου καταλείπει ευρεία ευχέρεια στον περιορισμό προβολής οποιασδήποτε

είδησης και ιδιαίτερα, όταν αυτή αφορά στην απόδοση ευθυνών στους εκάστοτε κρατικούς φορείς, για ζητήματα σχετιζόμενα με τις φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές και τις άλλες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Στο άρ. 33 προβλέπεται, ότι η παρουσίαση των δραστηριοτήτων και των απόψεων των κοινοβουλευτικών κομμάτων γίνεται χωρίς να απαιτείται αυστηρώς μαθηματική κατανομή του χρόνου προβολής των κομμάτων βάσει της κοινοβουλευτικής τους δύναμης. Επιβάλλεται η προβολή των θέσεων όλων των κομμάτων για το ίδιο θέμα, ώστε να διασφαλίζεται η πολυφωνία ενώ την ίδια στιγμή, πρέπει να παρέχεται δυνατότητα έκφρασης όλων των απόψεων, ακόμα και κομμάτων, που βρίσκονται εκτός Βουλής.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο της ΠΟΕΣΥ

Ο Πρόεδρος

Σωτήρης Τριανταφύλλου

Η Γενική Γραμματέας

Μιμή Τουφεξή